

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Združevalcem v eno stranko z desetimi skupinami.

Pred kratkim se je v Ljubljani osnovalo nekako »središče« socialistov, ki hoče potom svojega časopisa »Rdečega prapora« doseči mir med slovenskimi socialisti. Pravi, da morajo vsi, ki so za socializem in ki delajo socialistično v enoto, da ojačijo socialistične vrste. Torej se je našel posredovalec, ki si je nadel nalogo posredovanja med narodom in njega voditelji, po njegovem mnenju za dobro stvar. Pa od vsega začetka je začel vede ali nevede grešiti in ob priliki volitev nam priporoča volitve tako, da lahko volimo ene ali druge socialiste, čeprav so si v nasprotju. Kam naj nas to privede? V brezpogojno anarhijo. Vsaka sprava, ki sloni na medsebojnih koncesijah, pri katerih program trpi, ni socialistična in škoduje. Sprava med sedanjimi socialističnimi frakcijami bo šele tedaj mogoča, ko bodo vsi socialistično Marksistično delali in ne priznavali socializma desetih vrst ker socialističen nazor je samo eden, ta pa ne pozna v slabem smislu individualističnih socialistov.

Vse skupine, ki so se ločile od naše oficijelne stranke, so imele zato svoj posebni vzrok. Ločene od naše stranke, pa se izven tega okvira ne zlagajo in bilejo medsebojen hud boj. Sprava meni nič tebi nič med temi skupinami je torej nemogoča ali pa gnila. Kaj nas je pa ločilo? Odgovor ni obširen:

Delo bivših vodnikov ni bilo reelno, še manj pa pozitivno, zato se je omogočila pospešitev silne reakcije v državi. In

ljudstvo si je to dobro zapomnilo in ve, da so sedanje razmere tudi posledica tega, ker se je socialistični nazor izrabljal v vse kaj drugega nego za to, za kar nosi svoje ime.

Na zunaj socialistično govoriti in na znotraj nesocialistično delati, se ne uje, in dokler bodo neki elementi izrabljali socializem samo, dejanja pa bodo nesocialistična, bomo takšen socializem odklanjali in ne bomo zanj nikoli delovali.

Ni »okusno« baviti se z grehom posameznikov, pravijo, vendar pa bomo mi čutili vedno kot našo socialistično dolžnost, povedati javno in jasno, če kdo greši in čeprav bi kak socialist grešil, bi storili greh če bi od njega ne zahtevali, naj svoj greh popravi. Če kaka oseba stori greh samo proti eni osebi, je to že veliko zlo, kaj šele, če kaka oseba greši nad velikim številom naroda! To ni po načelu: eden za vse in vsi za enega — pač pa nasprotno: vsi za enega, ta pa proti vsem!

Govorimo konkretno.

Dr. Perič, pravijo, da je socialist. On je bil kot tak župan v Ljubljani, po buržoaznem sistemu vržen, danes zopet postavljen. Kot župan je imel za seboj večino in vendar se mu ni zdelo s kopico od ljudstva izvoljenih »socialističnih« odborikov umestno dati pred plenum občinskega sveta od večine ljudskih organizacij predloženi socialistični progresivni davek na stanovanja. Kot župan je imel moč za rešitev stanovanjskega vprašanja v Ljubljani v svojih rokah, podpiral pa ni

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-L

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

upravičenih teženj brezstanovalcev, temveč si je rajši pustil na njih škodo suflirati svoje delovanje od pisarniškega oddelka stanovanjskega urada.

Navedimo samo en slučaj, ki se nikakor ne ujema s socialističnimi načeli in pustimo na strani armado drugih slučajev, ki jih ljudstvo dobro pozna. Takšne in podobne napake delajo socialisti, ki so se ločili od oficijelne in ustanovili nove socialistične stranke, katere bi naj ljudstvo z zaupanjem volilo.

Na dan delavskega praznika 1. majnika 1922 je dr. Perič (takrat tudi župan), kot socialist podpisal in odposlal predsedniku pokrajinske uprave za Slovenijo Ivanu Hribarju uradno obsodbo zoper socialista, ki je iskal svoje pravice najprvo po uradih, potem, ko nič dosegel, pa potom »Napreja« javno. (Omenjeni socialist je v Ljubljani uslužben od 6. aprila 1921 in do danes še ni dobil zase in svojo bolno družino stanovanja).

Perič je raje verjel človeku, ki mu je bil podrejen, nego pa brezstanovalcu, da je stanovanja v resnici potreben, in je pod št. 2180/22. predsedstvu pokrajinske uprave med drugim povedal dobesedno tole: »Sicer pa je Ivo Meznarič kot glavni urednik »Vojnega invalida« stanovanjski urad in druge oblasti že večkrat napadel tudi v drugih časopisih, tako zlasti v »Novem času« z dne 22. dec. 1921.«

Že sam ta odstavek pove, da ga ni mogel pisati socialist, pač pa najhujši nasprotnik revnega sloja, ki išče legalnim putem svojih pravic. Socialist revež, ki se bori javno proti koruptnemu sistemu, naleti na odpor visoko stoječega socialista in ta ga zatoži oblastvom, češ, pre-

OČE.

(Dalje.)

V razredu je nastala grobna tišina. Vsi učenci so uprli oči najprej na mojega očeta, ki je stal sredi sobe in mi ponujal rokavice, potem sem začutil zlobne, škodoželjne in prezirajoče oči na sebi. Čul sem, kako se je v zadnji klopi nekdo zasmel, kako je ta smeh, ki me je zbodel v dno duše, skočil v drugo, tretjo, četrto klop, kako se je polastil celega razreda, videl sem, kako je učitelj pokazal plemenitemu siromaku v oguljenem kožuhi vrata in zamrmral nekaj pod nos, menda, da ni dovoljeno motiti šolski pouk; potem sem začutil na sebi še njegov pogled, ki me je spekel še bolj. Nevidna sila je oklenila moje roke in noge, stiskala mi je glavo in slišal sem, kako utriplje srce, kri pa je bila menda vsa pod kožo na obrazu. Nisem se mogel ganiti in zaman je držala očetova roka rokavice — nisem

segel po njih. Oče je povesil oči, položil je rokavice v žep, roka je sama segla in snela z glave kučmo, potem se je obrnil, odprl okorno vrata in odšel. Po hodniku so odmevali težko okovani škornji.

»Kmet, neroda, ne ve, da je treba potrkati, da ne sme v razred, če mu ne dovoli gospod učitelj! In kakšne škornje nosi, si videl? Kožuh je star kakor zemlja, kučma pa mu seda na glavi, kakor sračje gnezdo v grmovju. Ha, ha, ha! In to je njegov oče, tak je! Ni čudno, da tudi sam ne ve, kaj je lepo vedenje.«

Kakor ose so se zaletavale te besede v moj obraz. Zatiskal sem oči in ušesa, mislil sem, da bodo šle mimo, pa so čakale da sem spet odprl oči in videl sem jih, kako stoje pred menoj in se mi reže v obraz. Kmet, neroda, tak je njegov oče! In takrat je leglo v mlado, nedolžno otroško dušo ostudno in nizkotno čustvo — sram me je bilo lastnega očeta. Pogreznil bi se bil najraje v zemljo, bežal bi bil

med domače bukve in smreke, kjer mi veverice in polhi niso nikoli očitali, da je moj oče kmet in neroda, v duši pa je divjal vihar in ko satan je šepetal glas: glej, drugi imajo izobražene, lepo oblečene očete, ki znajo trkati na vrata, prikloniti se gospodu učitelju, ki hodijo s sinom po mestu, ki ga uče, kako se mora vesti v družbi izobraženih ljudi. Ostani med njimi, pusti očeta, naj vozi gnoj in orje zemljo, ti pa pa se uči od njih in postal boš njim enak!

In ni bilo glasu, ki bi bil zaklical: stoji, sin, nikar! Oče je tvoj, v okornem telesu nosi plemenito dušo, njegova ljubezen je ko biser, ki ga školjka ne more dati iz sebe, pod staro kučmo so skrite misli, ki nihče ne ve zanje, ker jih obdaja debela skorja. Žuljave roke pridobivajo iz zemlje kruh tudi gospodu učitelju in vsem, ki jih zasmehujejo, oguljeni kožuh pokriva človeka, ki mu ni v svilenih oblačilih niso dostojni sezuti okorni škornjevi.

Volilci, ki se zavedate svojih pravic, vrzite kroglico dne 18. marca na Štajerskem v 8. skrinjico na Kranjskem v zadnjo, ki je tudi 8!

vraten element je in dela javno proti sedanjemu sistemu!

Ne gre nam za osebo Meznaričevo, ki še danes nima stanovanja, pač pa za socializem in delo, ki bi naj bilo socialistično. Gre za družbo, ki trpi pod današnjim režimom, podpira jo pa nekdo, ki trdi, da je socialist, da, še več; ustanovi svojo lastno stranko in pravi, da je socialistična! Koliko greha je bilo že storjenega nad narodom na ta in podoben način od lastnih vodnikov! In ti vodniki so se odcepili, da na drugi strani nadaljujejo svoje prvotno delo. Njih delo pa je končalo in bo končalo vedno v smislu gori navedenega dejstva.

Mi smo daleko ločeni od farizejstva socialističnih nedelavcev in gledamo stvar z bolj širokega obzora za dobrobit naroda. Zato tudi gre počasi naše klasje kvišku, a gre in se delo izplača, ker vemo, da smo položili temelj zdravega socializma v srca ljudem, ki imajo namen biti poštene in ki ne omalovažujejo iskrenosti, resnice in pravice.

S tem ciljem gremo in vemo, da korakamo do gotove zmage. Odklanjamo vse, kar bi nas skušalo združiti s koncesijami na škodo čistega socialističnega programa. Odklanjamo vsakega posredovalca, ki bi skušal doseči na tak način združitve voditeljev in ne trpečega ljudstva. Želimo si združitve, hočemo skupnosti samo s trpečim ljudstvom in ne z demagogi, ki so krivi, da ljudstvo trpi. Ljudstvo naj pride samo do spoznanja, kaj je prav in kaj je krivo, kdo socialist in kdo dela socialistično in kdo preprečuje razvoj. Kdor se tega boji in kdor misli da bodo voditelji sami rešili narod, mu je dana prosta pot delati drugače, dokler ne pride do spoznanja, da je delal krivico sebi in narodu. Nas pa naj le mirno ob strani pust.

Mrtvi roki!

Klerikalno zmašilo »Slovenec« je ponudilo slovenski javnosti v eni svojih zadnjih številčk tale neprebavljiv in s posebnostjo žurnalistično mastjo zabeljen »cmok«: »Bernotova socialistična stranka pomeni na Kranjskem sinekuro na račun delavskih žuljev.«

Vsem, ki imajo oči, da vidijo in ločijo pleve od zrna, lahko toplo priporočamo

Spoštuj ga, ker je tvoj oče in povej njim, ki se mu smejejo, da bi poginili brez nje, kakor psi od gladi!

Pa odkod naj bi bil prišel ta glas? Tu stojimo pred važnim vprašanjem, kako je treba vzgajati našo mladino, ko dela prve korake v življenje. Kdor bo čital moje vrstice, naj mi oprost, če bom včasih segel po stvarih, ki se neposredno ne tičejo nobenega, najmanj pa mojega očeta. Naj že na tem mestu omenim, da imamo cele vozove knjig, ki se valjajo po hišah in skednjih, ki jih ljudje čita dan za dnem, pa so dan za dnem bolj neumni in ne glede na to morje solznega stopanja in opevanja ljudstvu nerazumljivih in nepotrebnih bogov najdete v vsakdanjem, pristnem človeškem življenju vse polno vprašanj, ki se jih do danes še ni dotaknil noben pisatelj. To pa zategadelj, ker so vsi naši takomenovani pesniki in pisatelji trdno prepričani, da morajo sedeti na Marsu ali na luni in da bo njihova umetnost tem bolj vzvišena in lepa, čim dalje zbeže njeni nosilci od pravega življenja. (Dalle prih.).

to trobilo, ki pri splošnem pomanjkanju humorja skrbi, da se človek tu pa tam lahko tudi zasmeje. V tem oziru sta si »Slovenec« in »Čuk na palici« neverjetno podobna. Za nas socialiste, ki ne bolehamo na kurji slepoti, ne more biti nikakega dvoma, da so sovražniki proletariata tem bolj zviti in iznajdljivi, čim bolj se majo pod njimi tla in čim večja postaja verjetnost, da se bo združenim močem ročnega in duševnega delavstva končno vendarle posrečilo strmoglaviti to gnilo in hinavsko družbo v prepad. Pri nas Slovencih, ki imamo med drugimi narodi to prednost, da smo blizu nezmotljivega in obenem lažnjivega rimskega papeža in se do danes še nismo mogli otestiti omotice, ki je nam z južnim vetrom zasenčila oči in možgane, se razredni boj razvija na zelo čuden način. Stranke, ki operirajo z narodno, državno in tem podobnimi idejami, še životarijo med duševnimi hlapci po mestih, med delavstvom in kmetiskim prebivalstvom pa so se jim polomile gnile noge in ne bo dolgo, ko bodo morale pobrati šila in kopa in prositi za državno upokoje. Toda kapitalisti in njihovi podrepaniki nočejo zapustiti bojišča brez odločilnega boja. Ko so začutili, da omahuje desno krilo njihove armade, da delavec, kmet in zavedna inteligenca ne verjame več dosedanjim frazam, so se začeli umikati in zbirati svoje sile na levem krilu. Orožje, s katerim so se borili dosedaj, nizanesljivo, ščit z napisom: deli, laži in vlada, je dobil že občutne poškodbe, treba ga je obrniti, da se popolnoma ne polomi. Kapitalisti, ki pri nas zaslužijo to ime bolj po duhu kakor po žepu, so dvignili novo zastavo in zavijetli nad glavami lačnih narodnih mas nov meč. Sneli so svilen togo, da bi ne motila siromaka v oguljenih hlačah in zlezli v črno žalno suknjo, češ, tudi mi smo reveži, skrbeli bomo za vas, samo zaupajte nam in hodite za nami.

Klerikalna stranka, ki se ne sramuje svoje preteklosti in si drzne nastopati danes kot zaščitnica in odrešenica delavnega ljudstva, je le sveže prebarvana kapitalistična firma. Kdo so njeni voditelji, od kod veje veter, ki hoče okužiti delavstvu tako krvavo potrebno čisto politično ozračje? Duhovščina, s papežem, kardinali in škofi na čelu, z onimi mogotci, ki so zatajili Kristove nauke, ki so spremenili njegovo vero v orožje za zatiranje nevednega ljudstva. Kje je pri nas in po drugih katoliških državah nakopičenega največ kapitala? Mar ne v rokah teh črnih navidez pobožnih pijavk, ki danes toliko kriče o bedi in pomanjkanju in cvilijo kakor pes, če mu človek stopi na rep? Oglejte si samostane, n. pr. v Stični na Dolenjskem, kjer so oblekle različne eksistence meniško kuto, spodile siromake kmete iz rodovitne doline v skalovje, sama pa redi po več sto glav goveje živine, prodajajo obširne gozdove in kopičijo v samostanskih stenah milijone! Oglejte si drugi samostan, kjer menihi mesto službe božje izdelujejo čokolado in služijo s trgovino masne tisočake! Oglejte si posestva cerkvenih mogotcev, palače in banke, ki so last zvestih pristašev klerikalne stranke, zamislite se v njihovo vero, ki se je spremenila v bero in odira že itak bedno ljudstvo! Poslušajte jih, kako vlačijo v cerkev politiko, kako agitirajo Kristovi namestniki na političnih shodih, kako se pote in begajo na vse strani. Čemu neki? Mar mislite, da se ti gospodje trudijo za ljudsko blagostanje?

Na jeziku da, v dejanjih pa skrbe le za svoj žep. Recite jim, naj spremene svoje besede v delo, naj dovolijo socializirati samostanska premoženja in zemljo, posestva, banke in palače, naj ločijo cerkev, ki nima s posvetno oblastjo ničesar opraviti, od države, naj služijo samo Bogu in izpolnjujejo samo Kristove zapovedi, pa se prepričate, kaj je ta hinavska družba v resnici. Ne ubijaj, ne kradi, je dejal Krist. Kdo je blagoslavljal trpine, ki so šli kakor klavna živina na bojno polje, kdo je pred vojno preklinjal s prižnic Turke kot sovražnike krščanstva in kdo jih je pod avstrijsko komando kmalu po tem blagoslavljal kot naše prijatelje? Kdo krade s pomočjo posvetnih zakonov iz žuljavih rok siromaka milijone in jih kopiči v večjo slavo božjo in zveličanje zaslepljenih ljudi? Mar ne tisti hinavci, ki hočejo danes z lažjo in lepimi besedami zapeljati nezavedno ljudstvo?

Pri občinskih volitvah se je ta gospoda pobratila s komunisti, ki bi jih poštene sodrugi v Rusiji že davno pobrcali iz stranke. Ko so z njihovo pomočjo pridobili obupane in nespametne mase na svojo stran, so obrnili komunistom hrbet, češ, črnici so storili svojo dolžnost, črnici lahko odidejo. Zdaj kleče pred javnostjo in kriče, da je v nevarnosti čast slovenskega naroda. Ne, gospodje, v nevarnosti ni čast slovenskega naroda, ki jo je imel brez vas pa ste jo vi omadeževali, temveč vaši žepi, vaše banke, podjetja, samostani in laži, ki jo širite v cerkvah. To je v nevarnosti in za to se vam tresejo hlače. Mar hočete ustvariti na zemeljski obli raj peščici ljudi kakor smo Slovenci, ne da bi segel naš proletariat v roko poštenim trpinom v drugih državah? Zaman ste izlekli iz stare šare gnile bogove, ljudstvo jim bo verjelo in drvelo bo za vami samo dotlej, dokler ga samo življenje ne prisili, da sname krinko z vašega obraza. In ta trenutek ni več daleč, pa če si razbijete vse preobložene glave ob močno steno mednarodne proletarske solidarnosti. Niste zardeli, ko ste napisali v svojem trobilu demagoško frazo, da je naša stranka brezskrbno zavetišče na račun delavskih žuljev. Mar naj vam pokličemo v spomin, da je po vaši in vam podobnih izkoriščevalcev zaslugi naš list v najtežjem gmotnem položaju, da smo omejeni na poštrenost zavednih proletarcev in da s tem krvavo zasluženim denarjem komaj križemo stroške za list, ki ga pošteno delavstvo noče in ne sme zapustiti? Od kod pa dobivate vi okrogle vsotice za vaše liste, brošure, letake, za trumo agitatorjev, ki jih pošiljate na vse strani? Mar ti milijoni padajo z neba, mar jih niso zaslužili delavci, vi pa ste jih iztrgali iz žuljevih rok s pomočjo delnic in različnih gospodarskih podjetij? Kdo vzdržuje vaše liste, s katerimi zastrupljate preprosto ljudstvo? Pošteno, značajno in zavedno delavstvo kakor pri nas? Ne, temveč banke in bogati pristaši vaše stranke, ki se boje za svoje priglufane milijone. Če ste res tako plemeniti in poštene, kakor so vaše besede, dokažite to na delu, stopite sami med reveže in trpine, kakor je storil vaš (?) učitelj, da si zaslužite zveličanje na onem svetu, ki ga obetate samo ljudstvu, sami zase pa skrbite za nebesa na zemlji! Ker pa vemo, da niste, vemo tudi, da boste ostali na svojih stolčkih in še nadalje varali in zapeljevali ljudstvo. Nas pa, ki nimamo bank in razkošnih palač, ki ne pameo po samostanih lenobe in ne spreminjamo na prižnicah svoje barve kakor

kameleon, temveč smo navezani samo na žuljave roke in pošteno politično naziranje, pustite v miru, ker niste dostojni, da bi govorili in zlorabljali žulje zatiranih in izkoriščanih delavcev.

Politične vesti.

+ »Enakost« številka 11. meče, kakor smo že včeraj o tem poročali, vse polno volilnih odpadkov na sođr. Bernota. Koliko časti in poštenja imajo ljudje okrog tega lista v sebi in koliko so vredni bahati se z rdečo zastavo, naj dokažemo z enim samim slučajem: »Enakost« poroča, kako je sođr. Bernot lansko leto, ko se je pripravljala stavka grafičnega delavstva skušal v mariborski Ljudski tiskarni dobiti stavkokaze, ki bi naj za stavke omogočili izhajanje »Napreja«. Sođr. Bernota prosimo, naj držijo te fakte pred očmi: Tiste dni je v raznih ljubljanskih tiskarnah grafično delavstvo že stavkalo v znak solidarnosti s stavkujočim knjigoveškim proletariatom. Tudi »Naprej« je par dni izostal. Stavke v Mariboru ni bilo, za »Ljudsko tiskarno« pa smo pozitivno vedeli, da v njej ne bo izbruhnila, ker se je delavskim zahtevam uklonila. Tako smo stopili z njenim vodstvom v stike. Sođrugi naj premislijo, če tiči za tem sploh kako najemanje stavkokazov. Tiskarna je bila z našim predlogom zadovoljna, vendar pa do kakoga končnega dogovora ni prišlo, ker je v tem grafično delavstvo v Ljubljani že doseglo, kar je hotelo. To so fakti. In sedaj pridejo splošno goluhovske perfidije: glavni urednik »Enakosti«, g. Viktor Eržen, je obenem zaposlen v »Ljudski tiskarni« in je bil o vseh gori navedenih stvareh natančno poučen. Takrat mu niti v glavo ni padlo, da je na stvari kaj napačnega. Celo zadovoljen je bil, da se »Naprej« preseli v Maribor in z našim tedanjim mariborskim poročevalcem sođr. Kocjančičem sta imela takrat celo pogovor, v katerem se je g. Eržen izrazil, da si bosta »Naprej« in »Enakost« medsebojno pomagala z dopisi. Ni treba še na dolgo omenjati, da je bil Maribor takrat še v zvezi s pokrajinsko organizacijo in da naše medsebojno razmerje še ni bilo doseglo tistega viška, ki ga je po zaslugi Goluhovega hujškanja, nediscipliniranosti, žeje po samovladu kmalu nato moralo doseči. Gospod Eržen, ali je tako? Kdo naj svoj značaj preštudira v ogledalu morale: sođr. Bernot ali vi in vsi, kar jih brez vsake misli caplja okoli vas? Kako pa je s tistim »ev. v boju« s tiskarsko organizacijo, v pismu sođr. Bernota, je stvar, ki jo bomo bolj na dolgo obdelali, ki jo vi dobro razumete in ki vam ne bo nič pomagalo, če jo zavijate.

Kapitalisti se dogovarjajo. Glasom časopisnih vestí se vrši danes soja »enotnofrontarjev« s klerikalci, ker ne upajo ne prvi ne drugi na kak uspeh, če ne gredo skupaj v »enotno fronto«, kakor pri občinskih volitvah. Tako, delavec, ti pa presočaj vse to in si boš kmalu na jasnem, da je le edino prav skrinjica SSJ, ki je na Kranjskem zadnja (8.) in na Štajerskem tudi osma (8.). Danes se gospoda že pripravljajo, da te zvodi na led kakor pri občinskih volitvah v Ljubljani. Če občutiš, da je potrebno, pa ji ponudi svoj nos!

Kočevski občinski svet je bil 13. marca razpuščen po zaslugi radikalnih mogotcev. — Ravno kar pošilja g. Hribar na uredništva komunikeje, v katerih trdi,

da radikalci nikakor ne izvršujejo takšnih nasilij.

Finančni minister Stojadinović prireja volilne shode v Vojvodini in po Bosni. V ta namen se prirejajo tudi svečanostni »banketi« na čast g. ministru, ker kakor on pravi, bo s tem v najkrajšem času uredil valutno vprašanje tako, da bo vse ljudstvo zadovoljno. To bo še rajanja in veselja, če bomo imeli take ministre!

Zaroto irskega republikanskega komiteja so odkrili. Namen je imela umoriti več angleških državnikov.

Ljenuova bolezen se je zopet poslabšala in ni upanja več, da okreva. — Bogve kako dobro se mu godi!

Dnevne vesti.

Velikanske povodnji v južnih krajih. Poročila prihajajo iz raznih krajev, tako iz Skoplja, Štipa, Velesa in od drugod, da so reke radi nalivov tako narasle, da so v nekaterih krajih prekinile ves promet. Ker je voda razdejala mnogo hiš, je veliko družin brez strehe. Škoda je ogromna.

Povodnji tudi v Rumuniji. Iz Bukarešte javljajo, da so radi hitrega tajanja snega in močnega dežja prestopile vse reke svoje bregove in povzročile velikansko škodo.

O močnih potresnih sunkih po vsej Jugoslaviji javljajo iz Beograda, Sarajeva, Mostara, Splita in iz več drugih krajev. V nekaterih krajih je povzročil potres občutno škodo.

Železniški promet je ukinjen na progi od Subotice proti Osijeku in Zagrebu. Ukinjenje bo trajalo več tednov.

Ljubljana.

Klub esperantistov v Ljubljani vabi vse člane na I. redni občni zbor, ki se bo vršil v petek, dne 23. t. m. ob 19. v učnih prostorih šentjakobske dekliške šole v II. nadstropju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju in denarnem stanju kluba. 2. Poročilo preglednikov. 3. Določitev klubovih prispevkov. 4. Volitve. 5. Razpravljanje in sklepanje o predlogih. — Tem potom vabi tudi vse, ki se zanimajo za esperanto in žele pristopiti v klub, da javijo do 20. t. m. svoj pristop potom dopisnice tajniku kluba g. Jerku Jurinacu, Ljubljana VII (pri Stepicu). — Odbor.

Maribor.

Volišča 18. marca: I. okraj v dekliški meščanski šoli I., Miklošičeva 1; II. okraj, volilci z začetnimi črkami A do N v dekliški meščanski šoli II., Cankarjeva 5; volilci N—Ž volijo v deški šoli v Razlakovi ul. 16; III. okraj v dekliški šoli v Cafovi ul. 9; IV. okraj v deški šoli, Samostanska ul. 10; V. okraj, volilci A—N v otroškem vrtcu, Valvazorjeva 40, volilci N—Ž v deški šoli na Ruški cesti 2. — Na vseh teh voliščih je socialistčna skrinjica osma.

Radikalno »prepričanje« nese! Dr. Pfeifer, dosedanjí šef agrarnega urada, si je s svojim navdušenjem zaslužil visoko odlikovanje: imenovan je za namestnika velikega župana dr. Ploja, ki je še vedno zaposlen v Parizu.

Državni nameščenci so dobili ta mesec »Agitations-Taschengeld«. Pa pravilo, da je škoda, da se volitve tako hitro bližajo — ker bodo napravile konec radikalni radodarnosti.

Vpogled v izkaz o odmeri dohodninskega davka za davčne okraje mariborske okolice. Slov. Bistrica in Sv. Lenart je dovoljen od 17. do 31. t. m. Rok za pritožbe je določen do vštetea 15. aprila.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 96—96.75 Din. 1 češka krona 2.85—2.87 Din. 1 lira 4.67—4.70 Din. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.52 švicarskih frankov.

= Gospodarski odbor glavne zveze avstrijskih industrialcev je sprejel sklep, ki ga zahteva s sosednimi državami o sestavi nove carinske tarife.

= Trgovinska pogajanja med Poljsko in Rusijo so se te dni pričela.

Dopisi.

Stražišče pri Kranju. V sobotni izdaji »Unije« z dne 10. t. m. je med drugimi dopisi tudi eden iz Stražišča, v katerem anonimen dopisnik obrekuje podpisana dva na naravnost nesramen način. Pozivava tem potom pisca dotičnega članka, da prekliče v prvi prihodnji izdaji »Unije« vsa v navedenem članku izrečena natolčevanja s popolnim imenom, sicer si bova znala polskati zadoščenja na pristojnem mestu.

Jožef Brenk, I. r. Peter Bajželj, I. r.

Iz Brežic. »Kmetška moč« št. 4 z dne 28. febr. z nesramnimi lažmi napada mojo osebo. Očita mi, da sem »špricani« železničar, ne pove pa, da so tega krivi tudi njeni samostojni voditelji, ki se niso nikoli zavzeli za preganjanje delavstva, ko so sedeli v vladi. — O shodu SKS v Brežicah pravi, da je bilo za Žebevo dobro preskrbljeno. Resnično je, ker če nismo doslej še nikoli slišali o kakih pošiljkah na ljudi za udeležbo, so tedaj Drogenikovi in Urekovi agitatorji tekali od hiše do hiše. Pa se ljudstvo ne da več za nos voditi. In ko so to uvideli, so rekli, da je shod samo zaupniški sestanek. Še hujše je bilo na shodih v Sromljah, Arčah in Bizeljskem, kjer ni ljudstvo Drogeniku pa Mermolji sploh dovolilo govoriti, kar kot socialist seveda ne morem odobriti. — Kar mi očita glede trgovstva, izjavljam, da se ravnam samo po volji članov in zaupnikov ter po § 2. pravil KDZ. Žalostno, da teh reči gospodje od SKS ne vedo, čeprav nastopajo kot kmetški zastopniki. — »K. m.« pravi, da sem dobil besedo. To je res, ampak ko sem začel dokazovati samostojne grehe pred tistimi 20 zaslepljenimi možički, me je Urek ustavil, češ, da nimamo časa. — Gnusna laž je, da bi bil jaz rekel o soc. poslancih, da niso za delavstvo nič storili. Ravno Urek pa Drogenik sta priznala, da se je mnogo zakonskih sklepov in pri ustavi celo 45 točk spremenilo po zaslugi poslancev SSJ in KDZ. Tisti poslanci, ki niso izpolnjevali svoje dolžnosti pa niso dobili na našem celjskem kongresu absolutorija in so se itak sami izključili. — Ni res, da bi bil jaz priznal, da so poslanci SKS mnogo storili za kmete. Dejal sem samo, da so nekaj naredili a to samo za veleposesnike in poedine strankarje. Potem sem pa dejal, naj prično člani SKS sami to premišljati in čistiti svoje vrste, kakor smo mi svoje. — Zavito je, kar piše »K. m.« o tisti brzojavki, ki me je »zguncalo« v Ljubljano. Šel sem, ker sem dobil službeno brzojavko, a če bi vedel, za kaj gre za podkupovanje, bi doma ostal. Pravi, da sem mislil, da mi bo g. Lukan daroval kako posestvo in da sem svoj čas vložil tudi prošnjo za to. Opozarjam člankarja, naj gre sam na agrarno direkcijo in naj si tam prečita, da sem vložil resolucije na agrarni urad

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

In stari Peter Drev je z drhtečim prstom kazal na Kolarja.

»Molči! Sedi; sedi!« je vpila množica.

Sosedje so ga prijeli za krajce njegove vojaške suknje z dvema vrstama medenih gumbov in ga posadili doli na sedež, drugi so mu pa molili pesti pod nos. Z druge strani gledališča je nekdo zavreščal: »Prerežite vrat staremu oslu!« Bil je Divji Vilje.

Po hodniku sta prišla dva policaja in Drev je apeliral na nju: »Čemu sta tukaj? Zakaj ne varujeta časti Amerike in zastave?« Toda policista sta mu povedala, da moti zborovanje. To je pa bilo že preveč. On, ki se je potegnil za čast Amerike, je motil shod! Stari kmet je vstal in zapustil gledališče. Pri vratih se je še enkrat ozrl, pokazal pest govorniku na odru in zavpil z ubitim glasom: »Izdajalci! Izdajalci!«

Ubogi France je ostal na svojem sedežu osramočen. On, ki je tako zvest socializmu, je kriv, da je prišlo do tega škandaloznega prizora — pripeljal je na revolucionarni shod starca v uniformi ubijalcev delavskega razreda! Ni mogel ostati do konca in zreti sodrugom v obraz. Še predno je govornik končal, je sunil ženo in oba sta se dvignila in ukradla iz gledališča. Skrbno se je ognil vsakomur, kdor ga je poznal.

Zunaj ju je pa čakalo novo razočaranje. Trdno sta mislila, da se je Drev odpeljal v sveti jezi, ne da bi čakal na nju in France si je že naslikal dolgo pešpot od cestnoželezniške postaje po blatu in v temi — in Liza je imela na sebi svojo najboljšo praznično obleko. Toda stari kmet ju je čakal s koščeno kobilo in vozom. Ko sta se nekoliko obotavljala, ju je pozval, da naj hitro sedeta na voz. Bila sta v zadregi, ali kljub temu sta prisledla in stara kobila je začela dolgo pot proti domu.

Dolgo časa so vsi molčali. Končno France ni mogel več prenašati mučne tišine.

»Žal mi je, oče, toda vi ne razumete — —«

»Najboljše je, fant, da nič več ne govoriva,« ga je na kratko zavrnil starec. Nato so se vozili vso pot, ne da bi bil kdo spregovoril eno samo besedico. Kremenu se je enkrat zazdelo, da je slišal ženo ihteti.

Kremenu je bilo resnično žal, kajti spoštoval je starega veterana, celo rad ga je imel. Nič ni dal na Drevovo mišljenje, ki ga je smatral šestdeset let za časom, vplivala pa je nanj starčeva osebnost. Tukaj je bil patriot, ki je bil res pošten! Kakšna škoda, da ni mogel razumeti socialistične ideje! Tako pa je France izgubil prijatelja — in tudi to je treba pripisati nesrečni vojni, ki trga prijatelje narazen in seje med njimi razdor in sovraštvo.

Da, vojna je kriva! Tako je zaključil Kremen tisto noč, ko so mu še po glavi rojile plamteče besede govornikov s shoda. Nekaj dni pozneje se je boril sam s seboj. Mučili so ga dvomi — ker človek ne more biti v boju z vsemi ljudmi v soseščini, da se ne bi enkrat vprašal, če morda ni nasprotna

stranka vsaj nekoliko v pravem. Slišal je, kaj vse počenja Nemci, v zasedenih deželah; čital je, da mučijo prebivalce na strašne načine. Težko stališče je imel vsakdo, kdor jih je skušal zagovarjati, kajti zločini nemških čet so bili preočitni. Kremen je sicer dejal, da on ne zagovarja Nemce niti nima najmanjšega namena, pomagati jim, odločno pa je zavračal obtožbe v leesvillskem »Heraldu«, da so socialisti nemški agentje in izdajalci; vzlic temu se ni mogel izmotati iz neprijetnega položaja, ker je bilo očitno, da se vse, kar počne on in njegovi sodrug, nagiblje na stran nemških pridov vsaj v tistem času.

Kadar se je prepiral s kakšnim patriotom, je vselej podarjal, da socialisti v Združenih državah apelirajo na socialiste v Nemčiji, da naj začno revolucijo proti svojim militarističnim voditeljem, ali ta argument mu ni dosti pomagal. Njegov nasprotnik je hitro naštel vse slabe strani nemških socialistov in dejal, da so prej Nemci ko pa socialisti; to se je lahko dokazalo. Neki socialistični poslanec v nemškem državnem zboru je izjavil, da se Nemčija vojskuje na dva načina: z armadami na fronti in s pacifiistično propagando med socialistinim delavstvom v sovražnikovih deželah. France je odgovoril, da je to laž. Socialist ni mogel reči kaj takega. Ali dokazati ni mogel, da je res laž — mislil je samo, da je. Ko je pa bil sam in je stvar premišljeval, se je vprašal: Kaj če bi bilo res? — Kaj če bi bili nemški delavci res tako slabo vzgojeni že od mladosti, da imajo le revolucionarno kožo, pod kožo so pa navadni patriotje! — France se je spomnil vsega, kar je čital in slišal o Nemcih, zlasti pa o socialistih. Priznati si je moral, da večina nemških socialistov res ne pokaže nobene prave bojevitosti napram njihovi vladi!

Odgovor je bil, da nemški socialisti nimajo prave prilike za boj, ker je kaizerjeva vlada premočna in jih lahko pomeče v ječe. Ampak ta odgovor je bil slab. Če so dobri socialisti, je njihova dolžnost, da sede v ječi. S kakšno pravico smejo zahtevati, da on sedi v ječi v Ameriki, medtem ko se oni boje zopora?

Predložil je to vprašanje sodrugu Maliču in na svoje veliko začudenje je izvedel, da se socialisti v Nemčiji ne bodo branili ječe, kadar bodo videli vse svoje ameriške sodruge v zaporu. Od kdaj pa velja to načelo, da se morajo vsi socialisti na svetu dati pozapreti in postreliti — in potem šele lahko pridejo nemški socialisti na vrsto? Zakaj bi moral Kremen prej v ječo v Ameriki? — Nadaljni razgovor je pokazal Francetu, da je Nemčija več kriva vojne ko pa Amerika. Malič pa ni hotel tega priznati, pač pa je ponavljal staro pesem, da je ves kapitalistični svet napadel Nemčijo — in Nemčija je edna država na svetu, ki se samo brani! Tako je rekel sodrug Malič, star socialist, kateremu je France zaupal kakor svojemu bratu. In zdaj sta se prepirala kakor dva navadna patriota. Ponovila sta vse argumente, s katerimi sta se obdelavala odvetnik Trčan in pivovarniški delavec Gornik na sejah socialistične organizacije v Leesvillu — toda topot je bil France Trčan.

France Kremen je na svojo žalost spoznal, da je njegov zvesti prijatelj bil najprvo Nemec in šele potem socialist. (Dalje prih.).

v Mariboru, na agrarno direkcijo v Ljubljani, na pokrajinsko upravo in pa na agrarno ministristvo v Belgradu za izvedbo agrarne reforme, ne pa prošnji za podelitev posestva. To je najbolj nesramno obrekovanje, ki ga bo obsodila vsa javnost brežiškega okrožja, ki ve, kaj smo sklepali. — Glede tega, da delam za »milijonarja« Korena iz Celja, se ne izplača govoriti, ker člani SSJ in KDZ ter vsi pošteni vedo, da s Koren ni milijonar. Pa če prav bi bil, gotovo bi to ne imelo nič opravka z darovi od SKS, temveč s poštenim delom. Samo nepoštenjakoviči mislijo drugače. — O shodu na Bizeljskem je »Ljudski glas« itak poročal. To pa je treba še omeniti, da se ne ujema to, kar je povdarjal Mermolja na shodu v Sromljah, to namreč, da priznava z vsem svojim klubom samo oficelno SSJ in KDZ, nikakor pa ne separatističnih frakcij, s tistim, kar je delal Drogenik na Bizeljskem, kjer je agitiral za Golouhovce. Eh ja, če bi kdo šel na buržoazni lim!

M. Umek, l. r.

POSILANO.

Vsej javnosti!

37 let sem pošteno služil v državni službi, 18. jan. 1923. so me odpeljali z vozom na državne in občinske straške v hi-

ralnico. Na pol života, na desni strani sem mrtvouden in revmatičen.

Pri zdravstvenem odseku za Slovenijo so zame prosili, da bi dobival v hiralnici takšno hrano, kakor jo imajo redovnice in neki upokojeni bogati župnik, ki še zasluži z mašami, spovedjo itd., ima hišo v Vojniku in je drugače zdrav. Ne zavidam mu boljšega položaja, a kakor skrbijo sestre zanj, tako, se mi zdi, bi morale skrbeti tudi za druge in zame, ki slabe hrane umiram. Davkoplačevalci in delavci, do vas se obračam, da mi pomagete, če do drugega ne, pri sanitetnem šefu za Slovenijo vsaj do kake hrane, kakor jo imajo redovnice in služabniki, potem ko sem v 37letih službe za državo izgubil vse svoj telesne moči. Če sem pa zaslužil, da sedaj kot 62leten starček počasi umiram od slabe in nezabeljene hrane, obsodite me. Rajši imam naglo smrt nego to počasno. Do vsega slovenskega ljudstva se obračam.

Anton Pistotnik,

državni poduradnik v pokoju, ki po 37ih letih službe počasi umira v hiralnici v Vojniku pri Celju.

(Op. ur.: K stvari se nam zdi potreben komentar. Smo pa odločeni, o tej škandalozni stvari še spregovoriti, če se merodajne oblasti z Zdravstvenim odsekom vred takoj ne zganejo!)

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in naicenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana. Breg 20.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ)
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Svila, čipke

modni nakit!

po zmernih cenah pri

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.